

Nader onderzoek vleermuizen Veldstraat 20, Zundert

projectnummer 0408810.001
definitief revisie 00
20 december 2019

Nader onderzoek vleermuizen Veldstraat 20, Zundert

projectnummer 0408810.001

definitief revisie 00
20 december 2019

Auteur

Pieter de Hoop

Opdrachtgever

Gemeente Zundert
Postbus 10001
4880 GA ZUNDERT

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum vrijgave
6 januari 2020

beschrijving revisie 00
definitief

goedkeuring
M.L. Braad

vrijgave
M.L.M. Stabel

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	2
1.3	Planvoornemen	3
2	Methodiek	4
2.1	Ecologie van vleermuizen	4
2.2	Onderzoeksmethode vleermuizen	5
2.3	Overzicht veldbezoeken	6
3	Resultaten	7
3.1	Zwermgedrag, vliegroutes en (zomer)verblijfplaatsen	7
3.2	Paarterritoria en (paar)verblijfplaatsen	8
3.3	Foerageergebied	8
3.4	Samenvatting nader onderzoek	9
4	Effectbeoordeling en conclusie	10
5	Bronnen	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Zundert is voornemens om aan de westelijke kant van het dorp Zundert een nieuwe woonwijk te realiseren. Ten behoeve van het voornemen is een natuurtoets uitgevoerd (Antea Group, 2019). In de natuurtoets is geconcludeerd dat beschermde (verblijfplaatsen van) veldmuizen aanwezig zijn en/of verwacht worden in het plangebied. Daarom is nader onderzoek naar deze soortgroep noodzakelijk. Het onderzoek heeft plaatsgevonden ter hoogte van Veldstraat 20 te Zundert. Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het nader onderzoek.

In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging plangebied. Bron achtergrond: Google Maps.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied Veldstraat 20 is noordelijk gelegen in Zundert, grenzend aan het buitengebied. Het betreft een woonhuis met een berging/garage omgeven door een tuin. Tijdens de veldwerkperiode was het geheel bewoond.

In Figuur 1.2 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 1.2 Impressie van het plangebied. Bron: Streetsmart, 2019.

1.3 Planvoornemen

De gemeente Zundert is voornemens om aan de westelijke kant van het dorp Zundert een nieuwe woonwijk te realiseren. Het gebied wordt gefaseerd ontwikkeld, waarbij het oostelijke deel van het plangebied als eerst wordt gerealiseerd. De woning ter hoogte van Veldstraat 20 dient daarbij gesloopt te worden om plaats te maken voor een toegangsweg.

In Figuur 1.3 is de locatie van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.3. Impressie van het gehele voornemen. De locatie waar vleermuisonderzoek uitgevoerd is, is globaal aangegeven met de rode cirkel. (Bron: Croonenburo5, 2018).

2 Methodiek

2.1 Ecologie van vleermuizen

Het onderzochte plangebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens de in Tabel 2.1 genoemde vleermuissoorten waargenomen kunnen worden. In deze tabel is tevens een schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen gegeven. Per soort staat weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een rood kruis aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied (en de nabije omgeving) voor de desbetreffende soort heeft.

Tabel 2.1: Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen.

Soort	Foerageergebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status*
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X					A
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X	?					ZZ
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	X	X					VA
Rosse vleermuis	X	X	X	X	X					VA
Laatvlieger	X	X	X	?	X					A
Tweekleurige vleermuis	X	X	X	X	X					Z
Gewone grootoorvleermuis	-	X	X	X	X					VA
Watervleermuis	-	-	-	-	-					A
Meervleermuis	-	X	X	-	-					Z
Franjestaart	-	X	X	-	-					Z
Baardvleermuis	-	X	X	-	-					Z
Brandt's vleermuis	-	X	X	-	-					ZZ

*A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam, ZZ = zeer zeldzaam.

In het tekstkader op de volgende pagina is uitleg gegeven van vleermuisbegrippen die (deels) in bovenstaande tabel staan.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Foeragegebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foeragegebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foeragegebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foeragegebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foeragegebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

2.2 Onderzoeksmethode vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is in de periode mei tot en met september 2019 uitgevoerd. In deze periode is onderzoek uitgevoerd door te zoeken naar jagende, trekken en zwermende vleermuizen. Tevens is gezocht naar paarterritoria en verblijfplaatsen. Hierbij zijn de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen gevolgd die opgesteld zijn door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; "Protocollen voor vleermuisinventarisaties maart 2017".

Tijdens het onderzoek is een vleermuisdetector gebruikt. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Steeds is met twee detectors gewerkt, een Petterson D200 en een Petterson D240x. De D200 was daarbij afgesteld tussen de 20 en 25 kHz en de D240x tussen de 40 en 45 kHz. Door met twee detectors te werken wordt gegarandeerd dat alle vleermuissoorten waarvan het voorkomen in Nederland bekend is te ontvangen zijn. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opnamen worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound en Bat Explorer.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor ook op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en

temperaturen onder de 12 graden Celsius zijn belemmerende factoren. Dergelijke weersomstandigheden zijn zoveel mogelijk vermeden.

In totaal zijn zes veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei 2019 tot en met september 2019. Bij daglicht is gezocht naar sporen (uitwerpselen en prooi-resten) die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. In Tabel 2.2 is een overzicht gegeven van alle veldbezoeken en de omstandigheden waaronder het veldwerk is uitgevoerd.

2.3 Overzicht veldbezoeken

In Tabel 2.2 is een overzicht gegeven van alle veldbezoeken en de omstandigheden waaronder het veldwerk is uitgevoerd.

Tabel 2.2. Data en weersomstandigheden (bron: KNMI) van de veldbezoeken ter inventarisatie van vleermuizen.

Datum	Tijd	Onderzoek	Weersomstandigheden			
			Gemiddelde temperatuur	Windkracht en -richting	Neerslag	Bewolking
24-5-2019	21:30 – 23:30	Foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes	13°C	Windstil	Droog	Geen
13-6-2019	03:15 – 05:20	Zwermgedrag bij verblijfplaatsen en vliegroutes	1°C	Z-2	Regenachtig	100%
23-6-2019	22:00 – 00:15	Zwermgedrag bij verblijfplaatsen en vliegroutes	15°C	O-1	Droog	60%
7-8-2019	00:00 – 02:00	Zwermgedrag bij verblijfplaatsen en vliegroutes. Baltsende vleermuizen en paarverblijfplaatsen	16°C	WZW-2	Droog	50%
17-8-2019	00:00 – 02:00	Zwermgedrag bij verblijfplaatsen en vliegroutes. Baltsende vleermuizen en paarverblijfplaatsen	15°C	ZZW-2	Lichte regen	100%
6-9-2019	21:00 – 23:00	Baltsende vleermuizen en paarverblijfplaatsen	10°C	ZW-1	Droog	100%

3 Resultaten

Ten inventarisatie van vleermuizen en eventuele vleermuisverblijfplaatsen totaal zijn zes veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei 2019 tot en met september 2019.

3.1 Zwermgedrag, vliegroutes en (zomer)verblijfplaatsen

In het plangebied is geen zwermgedrag (invliegen of midzomerzwermen) waargenomen. Ook zijn geen zomerverblijfplaatsen gevonden of sporen die daarop duiden. Wel is waargenomen dat gewone dwergvleermuizen, baardvleermuizen, laatvliegers en ruige dwergvleermuizen al foeragerend rondom en door het plangebied vliegen (zie 3.3 Foerageergebied), maar van een duidelijke vliegroute is geen sprake. Tijdens de bezoeken in mei en juni zijn tevens langstreckende laatvliegers (respectievelijk 3, 3 en 9) waargenomen. In Figuur 3.1 zijn de waarnemingen weergegeven.

Figuur 3.1. Globale verspreiding vleermuizen: gewone dwergvleermuis (gele stip), ruige dwergvleermuis (groene stip), laatvlieger (rode stip) en baardvleermuis (paarse stip). Bron achtergrond: Google Maps.

3.2 Paarterritoria en (paar)verblijfplaatsen

Tijdens beide veldbezoeken in augustus zijn twee baltsende gewone dwergvleermuizen nabij het plangebied waargenomen. Tijdens het veldbezoek in september zijn tevens twee baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. De baltsende vleermuizen toonden geen binding met de gebouwen in het plangebied. In het plangebied zijn geen (paar)verblijfplaatsen gevonden. In Figuur 3.2 staan de locaties van de buiten het plangebied baltsende gewone dwergvleermuizen met stippen aangegeven.

Figuur 3.2. De blauwe cirkels geven paarterritoria van de gewone dwergvleermuis weer. Middels gele stippen zijn de locaties aangegeven van baltsende vleermuizen die in augustus zijn waargenomen. Middels een rode stip is de locatie aangegeven van een baltsende vleermuis die in september werd waargenomen. Bron achtergrond: Google Maps.

3.3 Foerageergebied

Tijdens ieder veldbezoek (dat ter inventarisatie van vleermuizen is uitgevoerd) zijn in het plangebied foeragerende vleermuizen waargenomen. Het betrof gewone dwergvleermuizen, baardvleermuizen en laatvliegers. In Tabel 3.2 is een overzicht gegeven van alle foeragerende en langsvliegende vleermuizen die tijdens de veldbezoeken zijn waargenomen.

Tabel 3.1. Waarnemingen (soort, aantal en gedrag) die tijdens de verschillende veldbezoeken zijn gedaan.

Datum	Tijd	Waarnemingen		
		Soort	Aantal	Gedrag
24-5-2019	21:30	Gewone dwergvleermuis en baardvleermuis	Vijf en twee	Foeragerend
	- 23:30	Laatvlieger	Drie	Langsvliegend
13-6-2019	03:15	Gewone dwergvleermuis	Twee	Foeragerend
	- 05:20	Laatvlieger	Drie	Langsvliegend
23-6-2019	22:00	Gewone dwergvleermuis	Zes	Foeragerend
	- 00:15	Laatvlieger	Negen	Langsvliegend
7-8-2019	00:00	Gewone dwergvleermuis en laatvlieger	Vier en twee	Foeragerend
	- 02:00	Gewone dwergvleermuis	Twee	Baltsend
17-8-2019	00:00	Gewone dwergvleermuis	Drie	Foeragerend
	- 02:00	Gewone dwergvleermuis	Twee	Baltsend
6-9-2019	21:00	Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis	Drie en één	Foeragerend
	- 23:00	Gewone dwergvleermuis	Twee	Baltsend

3.4 Samenvatting nader onderzoek

In de gehele onderzoeksperiode zijn in en nabij het plangebied vier vleermuissoorten waargenomen. Het betreft de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en baardvleermuis. De overige in de Tabel 2.1 genoemde soorten zijn niet in het plangebied of de directe omgeving daarvan aangetroffen. De meeste vleermuizen foerageerden, terwijl een enkeling baltsgedrag vertoonde net buiten het plangebied. Binding met de gebouwen in het plangebied is niet waargenomen. In het plangebied zijn geen vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen. Tevens zijn geen essentiële vliegroutes of foerageergebieden aangetroffen en is geen zwermgedrag waargenomen. In Tabel 3.1 is een overzicht gegeven van alle waarnemingen die tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen zijn gedaan.

4 Effectbeoordeling en conclusie

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en de conclusies gegeven.

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien vleermuizen worden verstoord of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied ook de verblijfplaats zou verdwijnen.

Het plangebied wordt door meerdere soorten gebruikt als foerageergebied. Gezien het beperkte aantal foeragerende vleermuizen dat is waargenomen en het ontbreken van verblijfplaatsen, kan niet gesproken worden van essentieel foerageergebied. Tevens is geen zwermgedrag waargenomen en zijn geen vliegroutes vastgesteld.

Tijdens de najaarsbezoeken is in augustus en september baltsgedrag waargenomen, net buiten het plangebied. Baltsende gewone dwergvleermuizen hebben geen vaste baltsplek. Wel indiceert baltsgedrag dat in de nabijheid paarverblijfplaatsen aanwezig zijn (www.vleermuizenindestad.nl). Echter, er zijn geen paarverblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen.

Gezien het ontbreken van essentieel foerageergebied en voortplantings- en rustplaatsen in het plangebied, is essentieel leefgebied uitgesloten van het plangebied. Derhalve is een overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

5 Bronnen

- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Rosse vleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Ruige dwergvleermuis.
- **Limpens H., Regeling J. en Koelman R., 2009.** Vleermuizen en planologie.
- **Limpens H., Twisk P. en Veenbaas G., 2004.** Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
- **Netwerk Groene Bureaus, 2017.** Vleermuisprotocol 2017.
- **Twisk P. en Limpens, H., 2006.** Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor de vleermuizen in Noord-Brabant. Uitgave Provincie Noord-Brabant.
- **Twisk P. i.s.m. de Zoogdiervereniging, 2008.** Handleiding Netwerk Noord-Brabant Vleermuizen en Steenmarters in Gebouwen.

Overig:

- www.vleermuizenindestad.nl

Nader onderzoek vlermuizen Veldstraat 20, Zundert

projectnummer 0408810.001
20 december 2019 revisie 00
Gemeente Zundert

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 0162 487 000
E. pieter.dehoop@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.